

Rapport arkeologisk registrering 2023

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

FV 3028 Haneholmveien, ny gang og sykkelvei

Saksnummer:	23/09401	Prosjektnummer:	
Kommune:	Sandefjord	Gnr./Bnr.:	602/1 m. flere
Rapportdato:	15.11.2023	Rapportansvarlig:	Katrine Fimreite

Tiltakshaver:	Vestfold og Telemark Fylkeskommune
Adresse:	
Fakturaadresse:	

Registrering utført dato:	26.09.2023-09.10.2023	Ved:	Katrine Fimreite
Rapport utført dato:	18.10.2023-15.11.2023	Ved:	Katrine Fimreite

Undersøkelsestype(r):	Overflateregistrering	X	
	Prøvestikking	X	
	Maskinell sjakting	X	
	Georadarundersøkelse (GPR)		
	Maskinell utsjekk av data fra GPR		
	Metallsøk		
	Overvåkning		

Resultater:	Kulturminnetype	Askeladden-ID	Kjent fra før / Nyregistrert
Automatisk fredete kulturminner:	Bergkunst, Skålgropfelt	ID 62534	Kjent fra før
	Gravfelt	ID 49419	Kjent fra før
	Gravfelt	ID 49448	Kjent fra før
Nyere tids/andre kulturminner:	Kokegroplokaltet, fjernet	ID 91446-1	Kjent fra før
	Steinsetning	ID 49446-1	Kjent fra før
	Steingjerde	ID 303806-0	Nyregistrert
	Steingjerde	ID 303807-0	Nyregistrert
	Rydningrøys	ID 303808-0	Nyregistrert
	Rydningrøys	ID 303809-0	Nyregistrert
	Rydningrøys	ID 303810-0	Nyregistrert
Naturvitenskapelige prøver sendt til analyse			
Faglige konklusjoner:	Det er registrert 3 automatisk fredede kulturminnelokaliteter innenfor planområdet. Det dreier seg om 2 gravfelt og 1 bergkunstfelt med skålgroper. Det er registrert 5 nyere tid kulturminnelokaliteter innenfor planområdet. det dreier seg om 2 steingjerder og 3 rydningsrøys. Nyere tids kulturminnelokaliteter er ikke automatisk fredet. Det er tidligere registrert en kokegroplokaltet innenfor planområdet. Lokaliteter er gravd ut og området er ikke fredet. Det er tidligere registrert et usikkert gravminne i form av en steinsetning innenfor planområdet. Steinsettingen er kontrollregistrert og har fått status som ikke fredet.		

Antall timesverk:	130
--------------------------	-----

Forsidebilde: Sjakting ved Lystad. Sett mot NV.

Innhold

1. Bakgrunn og sammendrag	5
1.1. Sakens bakgrunn	5
1.2. Sammendrag	5
2. Tidsrom og bemanning	9
3. Området	10
3.1. Terrenget	12
3.2. Tidligere registrerte kulturminner	13
4. Metodebeskrivelse	16
4.1. Visuell overflateregistrering	16
4.2. Prøvestikking	16
4.3. Maskinell sjakting	16
4.4. Innmåling og dokumentasjon	16
4.5. Datering	17
4.5.1. Typologisk datering	17
5. Undersøkelsen	18
5.1. Gjennomføring	18
5.1.1. Overflateregistrering	18
5.1.2. Prøvestikking	19
5.1.3. Maskinell sjakting	20
6. Resultater og tolkninger	21
6.1. Automatisk fredete kulturminner	21
6.1.1. ID 49448- Gravfelt	21
6.1.2. ID 49419– Gravfelt	22
6.1.3. ID 62534-1- Bergkunstfelt	24
6.1.4. ID 29836- Gravfelt	26
6.2. Andre kulturminner	28
6.2.1. ID 91446-1 – Steinsetning	28
6.2.2. Nyere tids kulturminner	30
7. Konklusjon	33

8. Vedlegg	34
8.1. Figurliste.....	34

1. Bakgrunn og sammendrag

1.1. Sakens bakgrunn

I forbindelse med reguleringsplan for ny gang og sykkelvei langs FV 3028 Haneholmveien, på strekningen Store Berganveien til Kjellbergveien i Sandefjord kommune, gjennomførte Vestfold og Telemark fylkeskommune en arkeologisk registrering i planområdet i perioden 26.09.2023-09.10.2023.

Bakgrunnen for planen er å tilrettelegge for fortau og gang-/sykkelvei, samt utbedre krysset ved Haneholmveien og Kjellbergveien. Det er varslet et romslig planområde for blant annet å kunne vurdere tilpasning av eksisterende avkjørsler og kryssområder, tiltak på bussholdeplasser og sette av tilstrekkelige arealer for anleggsgjennomføring

Registreringen er gjennomført med funn av automatisk fredede kulturminner.

1.2. Sammendrag

Registreringen ble gjennomført ved prøvestikking, maskinell sjakting og overflateregistrering.

Det var fra før registrert 2 automatisk fredede kulturminnelokaliteter innenfor planområdet i form av gravfelt (ID 49419 og ID 494481). Gravfeltene har nylig blitt kontrollregistrert og hadde tilfredsstillende geometri og beskrivelser i Askeladden.

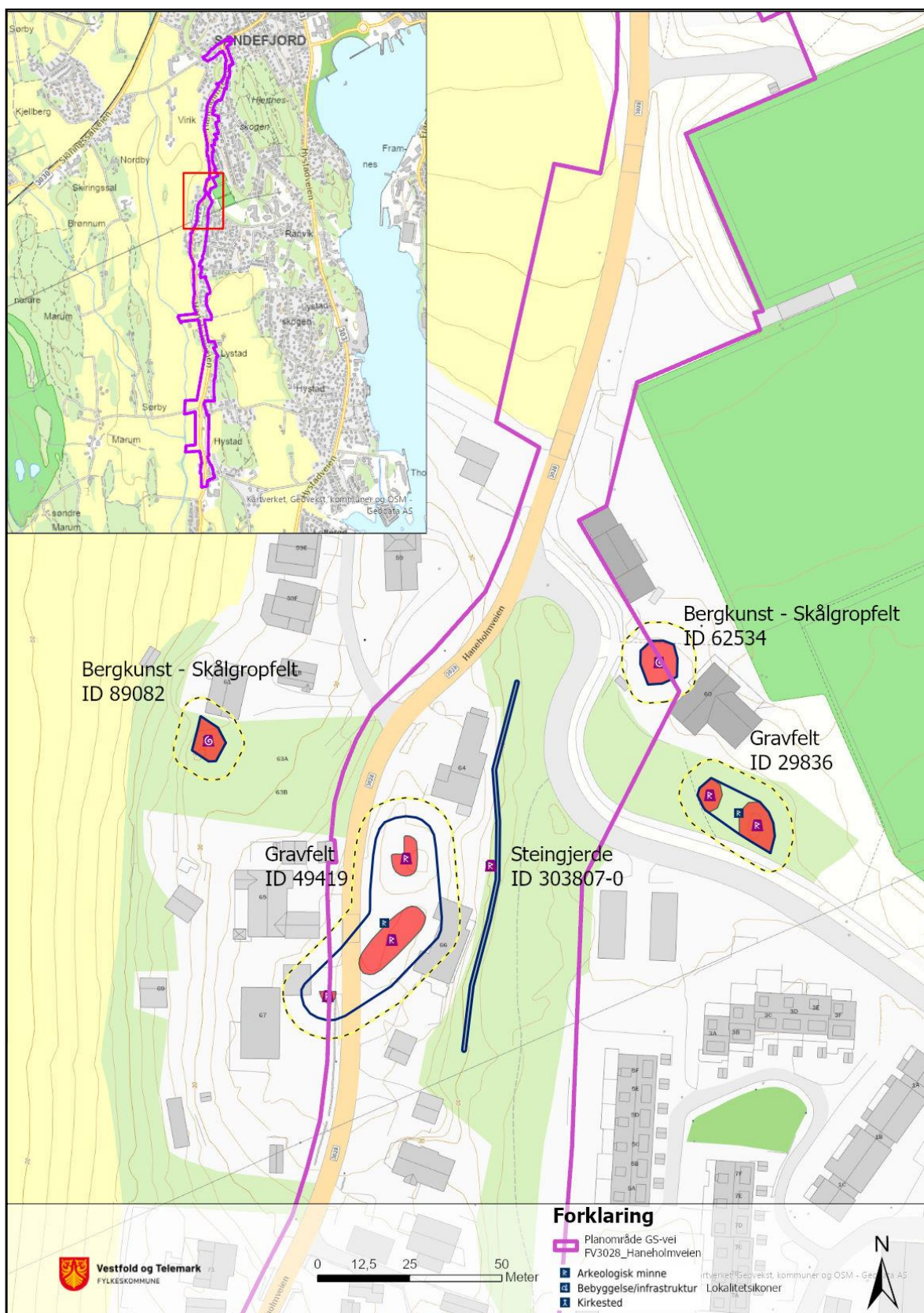
Det var fra før registrert en automatisk fredet kulturminnelokalitet i form av et bergkunstfelt med skålgroper (ID 62534-1) innenfor planområdet. Området har blitt kontrollregistrert og har på bakgrunn av undersøkelsene fått ny utvidet geometri i Askeladden

Det er tidligere registrert en kulturminnelokalitet i form av en steinsetting (ID 49446-1) innenfor planområdet. Steinsetningen hadde før de arkeologiske registreringene, uavklart fredningsstatus. Steinsettingen er kontrollregistrert og har fått endret status til ikke fredet.

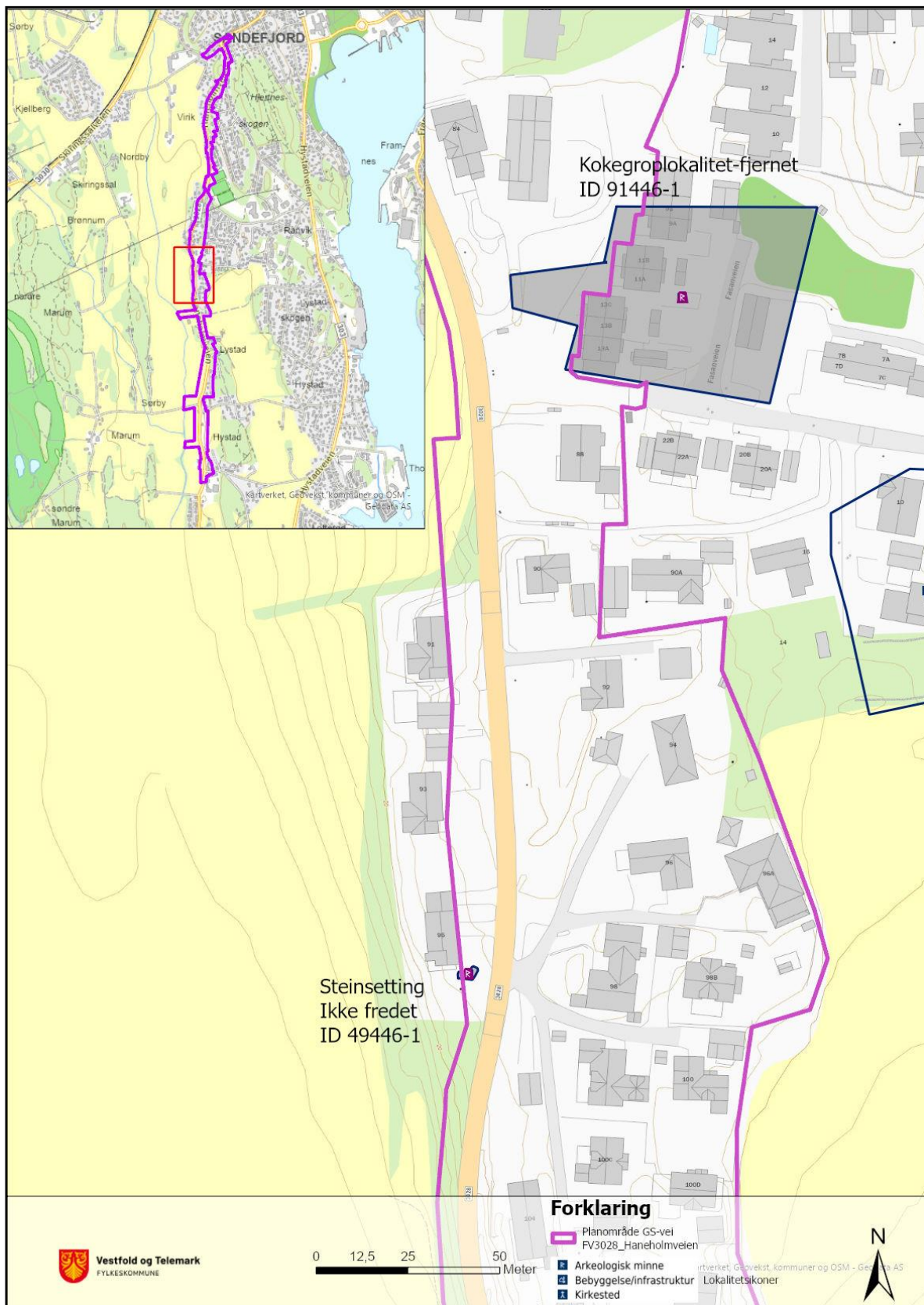
Det er tidligere registrert en kokegroplokalitet (ID 91446-1) innenfor planområdet. Lokaliteten ble i år 2000 undersøkt ved arkeologiske utgravninger og området er ikke fredet.

Det er i tillegg registrert 5 nyere tids kulturminnelokaliteter innenfor planområdet. Det dreier seg om 2 steingjerder (ID 303806-0, ID 303807-0) og 3 rydningsrøyser (ID 303808-0, ID 303809-0 og ID 303810-0). Nyere tids kulturminner er ikke automatisk fredet.

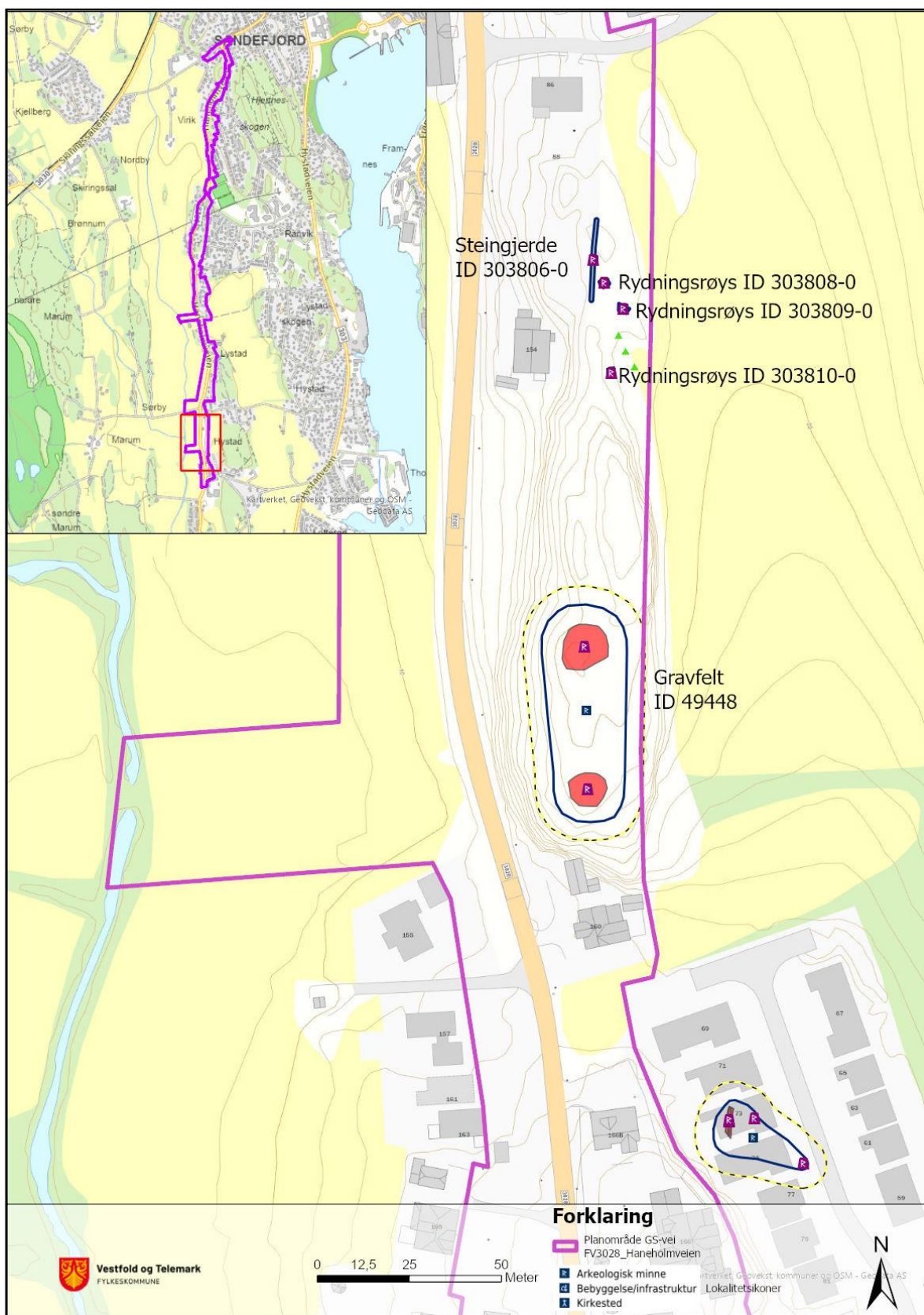
Like utenfor planområdet ved Virik Idrettsplass var det tidligere registrert et gravfelt (ID 29836). Gravfeltet ble kontrollregistrert da det ligger tett inntil plangrensen og har fått oppdatert geometri i Askeladden.

Figur 1. Kart (1 av 3) som viser alle kulturminner innenfor planområdet.

Figur 2. Kart (2 av 3) som viser alle kulturminner innenfor planområdet.

Figur 3. Kart (3 av 3) som viser alle kulturminner innenfor planområdet.

2. Tidsrom og bemanning

Undersøkelsen var budsjettert til 163 timer, fordelt på forarbeid, feltarbeid og etterarbeid. Registreringen ble utført av arkeolog Katrine Fimreite i perioden 26.09.2023-09.10.2023. Rapportarbeid ble foretatt 18.10.2023-15.11.2023. Totalt ble det brukt 130 timeverk/17 dagsverk.

Gravearbeidet ble utført av Geir Olsen fra firma Carl C Fon. Maskinen var en 17 tonns Kobelco med pusseskuff og skuffebredde på 1,55 meter.

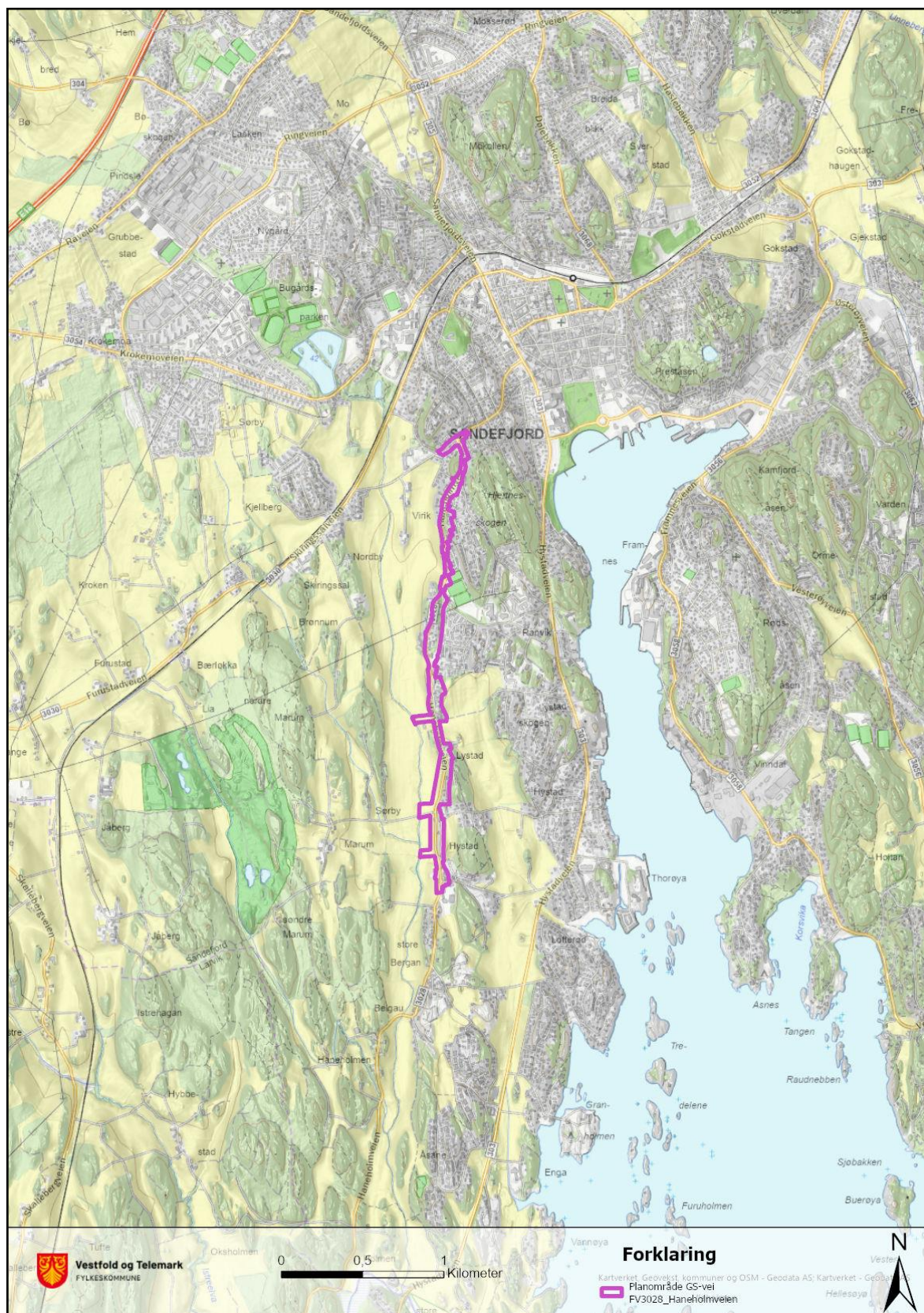
Figur 4. Maskinfører Geir Olsen under oppstart av sjakting ved Virik Idrettsplass.

3. Området

Planområdet ligger i Sandefjord kommune. Nordre del av planområdet starter ved i krysset Kjellbergveien/Haneholmveien ca 500 meter sørvest fra Sandefjord sentrum og fortsetter 2,5 km sørover på Haneholmveien til Store Bergan skole. Planområdet omfatter i hovedsak Haneholmveien gnr/bnr 602/1, samt flere eiendommer som ligger i området ved veien.

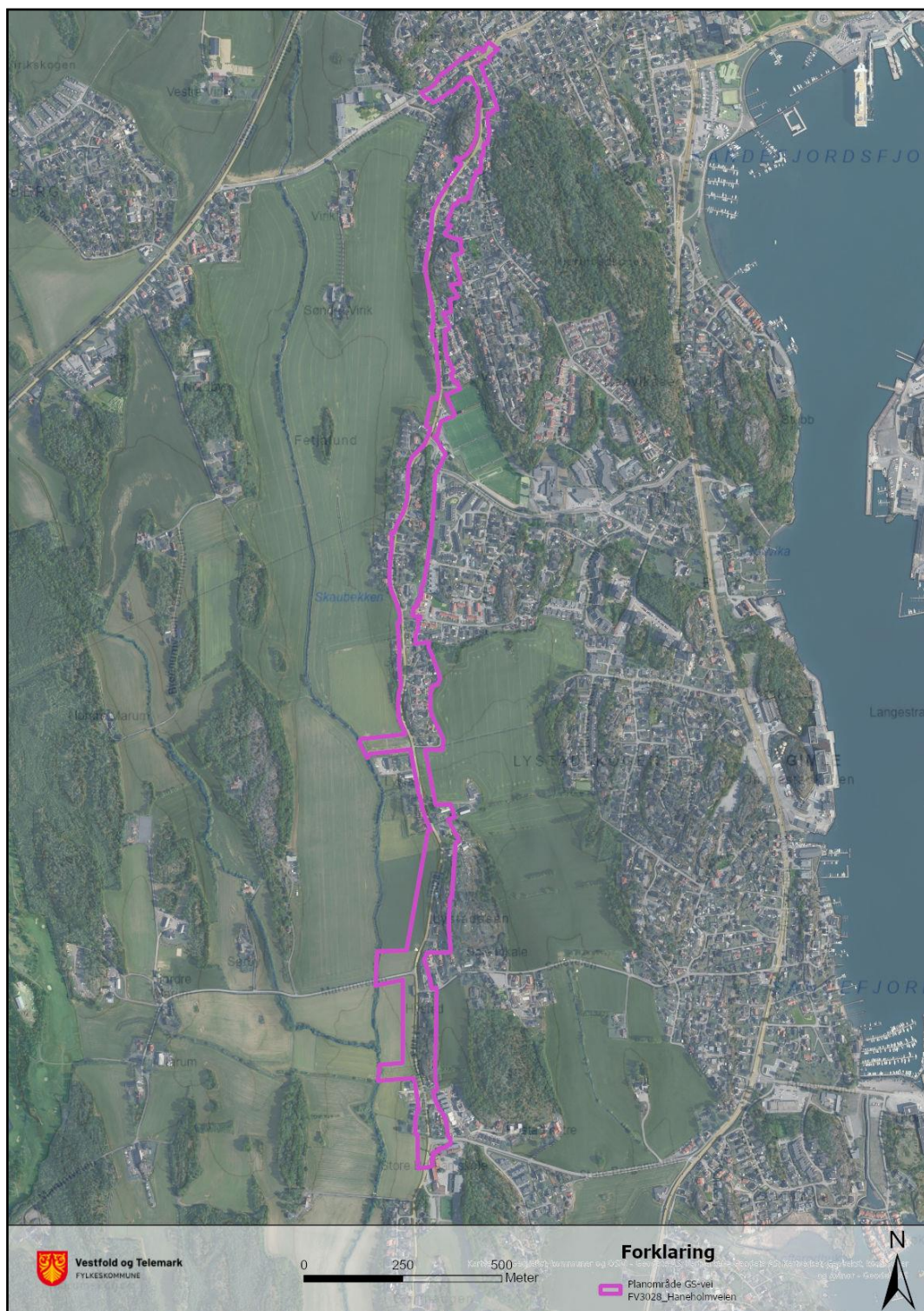
Figur 5. Planområdets plassering i Vestfold og Telemark fylke (lite kart) og i Sandefjord kommune (stort kart).

Figur 6. Planområdet og omegn.

3.1. Terrenget

Planområdet er ca 200 dekar. Av dette er mesteparten nedbygd med bygningsmasse og veiareal, mens mindre arealer er skog og dyrka mark. Området ligger mellom 10-70 meter over havet.

Figur 7. Oversiktskart over landskapet i planområdet.

3.2. Tidligere registrerte kulturminner

Det er tidligere registrert 3 automatisk fredet kulturminner innenfor planområdet. Det dreier seg om 2 gravfelt (ID 49419 og ID 49448). og et bergkunstfelt (ID 62534-1).

Det er tidligere registrert et usikkert gravminne i form av en steinsetting (ID 49446-1) innenfor planområdet. Lokaliteten er tvilsom og har uavklart vernestatus i kulturminnedatabasen Askeladden.

Det er tidligere registrert en kokegroplokalitet (ID 91446-1) innenfor planområdet. Lokaliteten ble i år 2000 undersøkt ved arkeologiske utgravninger og området er ikke fredet.

Like utenfor planområdet ved Virik Idrettsplass er det tidligere registrert et gravfelt med tre graver (ID 29836).

Det er også like utenfor planområdet funnet flere metallsøkefunn på jordene (ID 243871-0, ID 236568-0, og ID 299941-0), et bosetning-aktivitetsområde med dateringer til jernalder-bronsealder (ID 91407), samt et bergkunstfelt (ID 89082).

Kulturminnene beskrives kort i tabellen under. Kart viser tidligere kartfestelse i kulturminnedatabasen Askeladden.

Tabell 1: Oversikt over tidligere registrerte kulturminner innenfor planområdet.

Askeladden -ID	Type	Vernestatus	Beskrivelse – Utdrag fra Askeladden
ID 49419	Gravfelt	Automatisk Fredet	Lokalitet bestående av to gravrøyser og en gravhaug. ID 49419-1: Lengst i N og i Haneholmveien 64: 1. Rundrøys, forholdsvis klart markert, jordblandet, bygd over N-S-gående glove mellom skrinn bergknaus i Ø og mindre, overtorvet bergskrent i V. ID 49419-2: 6m SSØ for 1, i Haneholmveien 66: 2. Langhaug, NØ-SV-orientert, jord- og steinblandet, uregelmessig og ujevn, men tegner seg tydelig i terrenget. ID 49419-3: 13m V for S-enden av 2, på den andre sida av Haneholmveien 67: 3. Rundrøys, rest. Ø-delen er avskåret av veien; N- og V-delen skadd av innkjørsveien til eiendommen der steingard utgjør veikanten. S-delen er klart markert og pent avrundet.
ID 49448	Gravfelt	Automatisk Fredet	Lokalitet bestående av to gravhauger. ID 49448-1: Lengst i N, på V-brinken og 8m N for lysmast på 129/142: 1. Rundhaug, klart markert, steinblandet. To mindre forsenkninger i toppen, en sti går tvers V-lige del. Tett velvoksent kratt på Ø- og S-delen. Einer på SV-delen og eik o a lauvtrær i Ø. D 13m, h 1m. ID 49448-2: 20m S for 1 og på V-brinken: 2. Rundhaug, klart markert, antagelig urørt. For det meste lyngbevokst, men eik og litt rogn i Ø. D 9m, h 0,5m. Haug 2 ligger på brnr 78.
ID 62534-1	Bergkunst- lokalitet	Automatisk Fredet	Lokalitet bestående av et skålgropfelt. På flatt bergskjær av grålig granitt, delvis oppsprukket og avskallet; synlig I NNØ-SSV 6m, br 1,25m: 42 skålgroper hvorav 4 usikre. De fleste er nokså dype. Feltet med gropene ligger SSV-ligst på skjæret. Denne delen av berget stikker her ca 2m ut i kjøreveien til klubbhuset. Gropene er derfor til dels dekket av veigrus. Gropenes d 3-8cm, dybde 0,5-3cm. Ved kontroll i 1972 viste det seg at fjellet var nesten helt tildekket med leire og grus etter kjøring. Ved kontroll i 1980 var feltet helt skjult av gårds plass i tilknytning til påbygg på klubbhus ved idrettsplassens SV-kant.

ID 49446-1	Kokegrop-lokalitet	Fjernet (automatisk fredet)	89 anlegg ble undersøkt. 4 av dem ble avskrevet. De resterende 85 var kokegroper. Fem av dem ble datert hos NTNU (T-15137-15141). Dateringsresultat: 1965+/-100BP - 1675+/-80BP.
ID 91446-1	Steinsetning	Uavklart	Lokalitet bestående av en mulig steinsetning. På plenen nedenfor og SØ for huset og mellom veien og huset ser en i dag: 3 jordfaste steinblokker av grå granitt. Disse tre blokkene er rester etter atskillige stein i tilnærmet murflukt (jfr litteratur). De øvrige ble sprengt bort i forbindelse med husbygging. Ved C. Blindheims befarung i 1956 dannet blokkene på platået ikke så klart mønster at det lot seg avgjøre om det dreide seg om en steinsetning, enten en eller flere. At steinen har utgjort fundament for vindmølle tidligere er også antydnet. De gjennliggende blokkene er innbyrdes forskjellige og avviker alle sterkt fra de typene en ser i steinsetninger ellers i bygda.

Tabell 2: Oversikt over tidligere registrerte kulturminner like utenfor planområdet

Askeladden-ID	Type	Vernestatus	Beskrivelse – kursiv er direkte kopi fra Askeladden
ID 29836	Gravfelt	Automatisk fredet	Lokalitet bestående av tre gravhauger. ID 29836-1: Gravhaug, oval, uregelmessig og skadet, uklart markert. Tegner seg tydelig i terrenget. Haugen avgrenses av NV-SØgående skogsvei i SV. Både overflate og sider er ujevne, men det har antagelig vært en rund og ikke lang haug. Middelsstor rundkamp på kanten i V og ved skogsveien i SV. Gran, eik, rogn og bjørk vokser på haugen. Bunnvegetasjonen er lyng, gras og bregner. Tverrmål N-S 9m, Ø-V 5m, h 0,4-0,5m. ID 29836-2: 7m ØSØ for 1: 2. Langhaug, NØ-SV-orientert, nokså uklart markert, uregelmessig, gras- og lyngbevokst. NØ-enden er kuttet av ved gjerdet (delet) og SV-enden er ødelagt av skogsveien. Rester av SV-enden er muligens synlige i skogbunnen SV for veien i form av en liten forhøyning nær veien og tydelige kratre i bakken. Mellom delet og veien ser man derfor en avflatet langhaug med butte ender glissent bevokst med gran, rogn, bjørk og eik. L 9m, br 5m, h 0,5m. ID 29836-3: 7m SSV for 2: 3. Rundhaug, klart markert med stort krater til bunns i midten, d 2m, dybde 0,4m. Karmen rundt er hel og bevokst med gran- og lauvkratt foruten lyng. D 6m, h 0,4m. Flere groper i bakken rundt haugen og tydelig gravd renne N for haugen har muligens sammenheng med annen utgraving. NV for haugen er ei grop, d 2m, dybde 0,3m som munner ut i ei renne N for haugen, l 3m, dybde 0,3m. Ei grunn grop er synlig NØ for haugen og ei grop Ø for haugen måler, d 4m, dybde 0,3m.
ID 243871-0	Løsfunn	Uavklart	Syl? i bronse.
ID 236568-0	Løsfunn	Ikke fredet	Flatt fragment av bronse med mønster på en side. Bånd med streker og flettverk? Største mål 20,7 mm
ID 299941-0	Løsfunn	Uavklart	En del av en relieffspenne, bare platen er bevart, forgylt.
ID 91407	Bosetning-aktivitetsområde	Fjernet (automatisk fredet)	Ved sjakting ble det gjort funn av i alt 23 strukturer: 12 kokegroper, 3 mulige kokegroper, ett ildsted, én grop/steinopptrekk, ett stolpehull/grav og 5 kokegroper/graver.
ID 89082	Bergkunstfelt	Automatisk fredet	På blottlagt bergflate av larvikitt: minst 20 skålgroper. Bergflaten er orientert Ø-V og måler 3 x 1,5 m. Skålgropene ligger på S-re fremspring. Gropene er 4-10 cm i diameter og inntil 3,5 cm dype. Noen av dem ser ut til å være forbundet i par.

Figur 8. Kart som viser tidligere registrerte kulturminner innenfor planområdet.

4. Metodebeskrivelse

Registreringene ble utført ved hjelp av følgende metoder:

4.1. Visuell overflateregistrering

Visuell overflateregistrering benyttes for å påvise kulturminner som er synlige på overflaten. Metoden foregår ved søk gjennom terrenget for å påvise f.eks. gravminner, rydningsrøyser, kullgroper, fangstgroper og strukturer som er menneskeskapte. Jordbor benyttes for å sondere etter for eksempel kull eller steinstrukturer i undergrunnen. LIDAR (luftbåren laserskanning av terreng) er et regelmessig benyttet verktøy i forarbeidet til overflateregistrering. Studie av LIDAR-data i et område gir ofte grunnlag for sjekkpunkter som må undersøkes nærmere i felt.

4.2. Prøvestikking

Prøvestikk med spade er en metode som benyttes for å kunne påvise spor etter bosetning og aktivitetssområder i steinbrukende tid; det vil si først og fremst steinalder, men også bronsealder. Man åpner et område på ca. 40 x 40 cm, fjerner torva og graver ned til steril/uberørt grunn. Massene blir såldet i såld med 4 mm maskevidde, helst med bruk av vann, slik at eventuelle funn blir fanget opp. Stikkene graves i områder hvor undergrunn, topografi og eventuelt funnhistorikk tilsier sannsynlighet for bosetning i forhistorien.

4.3. Maskinell sjakting

I dyrket mark vil spor etter forhistorisk bosetning og graver ofte være bevart i undergrunnen under matjordlaget. Maskinell sjakting innebærer derfor at matjordlaget fjernes med gravemaskin slik at undergrunnen avdekkes. Vanligvis graves det 3–4 m brede sjakter, typisk med en avstand på 10–20 meter.

Spor etter tidligere aktivitet vil avtegne seg som fyllskifter, det vil si nedgravninger som er fylt med masse som skiller seg fra den naturlige undergrunnen. De vanligste funngruppene er bosetningsspor fra jernalder og bronsealder, som f.eks. stolpehull og vegg-grøfter etter huskonstruksjoner, ulike typer nedgravninger som graver, kokegroper og ildsteder, ardspar etter tidlig pløying, eller rester av kulturlag. Det blir også ofte funnet gjenstander, som f. eks. keramikkskår fra ødelagte kar.

Hvis det er usikkerhet om tolkningen av et fyllskifte, kan det graves et snitt gjennom den slik at det er mulig å studere nedgravningens profil. På denne måten er det enklere å se om fyllskiftet er spor etter en nedgravning til en stolpe, en kokegrop eller rett og slett etter en rot som er dratt opp.

4.4. Innmåling og dokumentasjon

Innmåling av sjakter, prøvestikk og kulturminner ble gjort med Trimble antenne og ArcGIS Enterprise (programvare). Alle kulturminner og sjakter ble beskrevet og fotografert.

4.5. Datering

Det finnes ulike metoder for å aldersbestemme et kulturminne: typologisk datering, C14-datering og strandlinjedatering. Alderen bestemmes gjerne til en hovedperiode med underperiode. Tabellen under viser periodeinndelingen vi bruker i Øst-Norge. Dateringsmetoder som er relevante for denne undersøkelsen forklares nærmere etter tabellen.

Tabell 2. Periodeinndeling i Øst-Norge, basert på oversikt etter Reitan og Persson (red.) 2014¹.

Hovedperiode	Underperiode	Fase / forkortelse	Årstall (kalibrert alder)
Mesolitikum (eldre steinalder)	Tidligmesolitikum	Fase 1 / Fosnafasen	9500–8300 f.Kr.
	Mellommolitikum	Fase 2 / Tørkopfasen	8300–6350 f.Kr.
	Senmesolitikum	Fase 3 / Nøstvedtfasen	6350–4650 f.Kr.
		Fase 4 / Kjeøyfasen	4650–3800 f.Kr.
Neolitikum (yngre steinalder)	Tidligneolitikum	TN	3800–3300 f.Kr.
	Mellomneolitikum A	MNA	3300–2700 f.Kr.
	Mellomneolitikum B	MNB	2700–2300 f.Kr.
	Senneolitikum	SN	2300–1700 f.Kr.
Bronsealder	Eldre bronsealder	EBA	1700–1100 f.Kr.
	Yngre bronsealder	YBA	1100–500 f.Kr.
Eldre jernalder	Førromersk jernalder	FRJA	500 f.Kr.–Kr.f.
	Romertid	RT	Kr.f.–400 e.Kr.
	Folkevandringstid	FVT	400–550 e.Kr.
Yngre jernalder	Merovingertid	MT	550–800 e.Kr.
	Vikingtid	VT	800–1030 e.Kr.
Middelalder	-	MA	1030–1537 e.Kr.

4.5.1. Typologisk datering

Typologi er, innenfor arkeologien, en metode for relativ datering av arkeologiske funn. Metoden går ut på å ordne funn i rekkefølge basert på materiale, form eller andre attributter. Denne måten å datere gjenstander på er basert på prinsippet om at gjenstander fra en gitt periode på et gitt sted har gjenkjennelige og bestemte attributter; at de er typiske for kulturen eller samfunnet som produserte dem. Et annet viktig prinsipp er at stilarter forandrer seg gradvis over tid. Dette vil si at gjenstander som er produsert samtidig vil være like, mens gjenstander som er produsert med mange århundrers mellomrom vil være ulike. Slik kan man sortere funn etter hvor like de er, og på denne måten bygge opp en relativ kronologi for et område.

¹ Reitan og Persson (red.) 2014: *Vestfoldbaneprosjektet. Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med ny jernbane mellom Larvik og Porsgrunn. Bind 2. Seinmesolittiske, neolittiske og yngre lokaliteter i Vestfold og Telemark*, side 16. Portal forlag og Kulturhistorisk Museum, Arkeologisk seksjon.

5. Undersøkelsen

Med bakgrunn i topografi i området samt kjente kulturminner i nærområdet var det vurdert å være potensiale for bosetning-aktivitetsområder fra bronsealder til nyere tid. Det var også forut undersøkelsene ansett som potensiale for funn av bergkunst på bergoverflater langs veien.

5.1. Gjennomføring

Undersøkelsen i felt ble gjort i september, og været var stort sett fint og skapte ikke nevneverdige forsinkelser i arbeidet.

5.1.1. Overflateregistrering

Tidligere registrerte kulturminner innenfor planområdet, og inntil planområdet, ble kontrollregistrert ved overflateregistrering.

Det var fra før registrert 2 automatisk fredede kulturminnelokaliteter innenfor planområdet i form av gravfelt (ID 49419 og ID 494481). Gravfeltene har nylig blitt kontrollregistrert og hadde tilfredsstillende geometri og beskrivelser i Askeladden. Gravfeltene beskrives nærmere i kapittel 6.1.1 og 6.1.2

Det var fra før registrert et bergkunstfelt med skålgroper (ID 62534-1) innenfor planområdet. Området har blitt kontrollregistrert og har på bakgrunn av undersøkelsene fått ny utvidet geometri i Askeladden. Bergkunstfeltet beskrives nærmere i kapittel 6.1.3

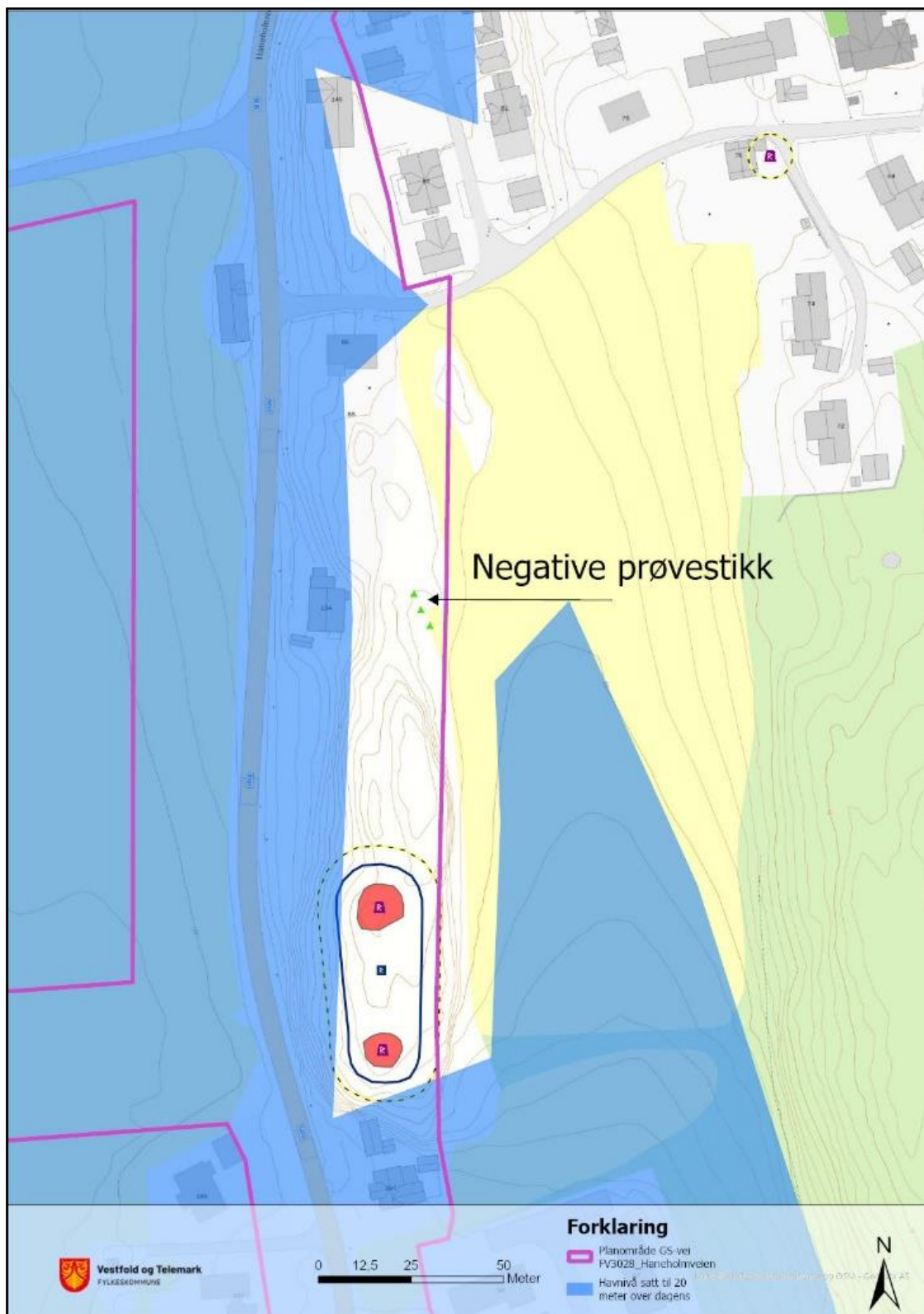
Like utenfor planområdet ved Virik Idrettsplass var det tidligere registrert et gravfelt (ID 29836). Gravfeltet ble kontrollregistrert da det ligger tett inntil plangrensen og har fått oppdatert geometri i Askeladden. Gravfeltet beskrives nærmere i kapittel 6.1.4.

Det er tidligere registrert et usikkert gravminne i form av en steinsetning (ID 49446-1) innenfor planområdet. Steinsettingen er kontrollregistrert og har fått status som ikke fredet. Steinsetningen beskrives nærmere i beskrives nærmere i kapittel 6.2.1.

Det er i tillegg ble det ved overflateregistrering registrert 5 nyere tids kulturminnelokaliteter innenfor planområdet. Det dreier seg om 2 steingjerder (ID 303806-0, ID 303807-0) og 3 rydningsrøyser (ID 303808-0, ID 303809-0 og ID 303810-0). Nyere tids kulturminner er ikke automatisk fredet. Nyere tids kulturminner beskrives nærmere i kapittel 6.2.2.

5.1.2. Prøvestikking

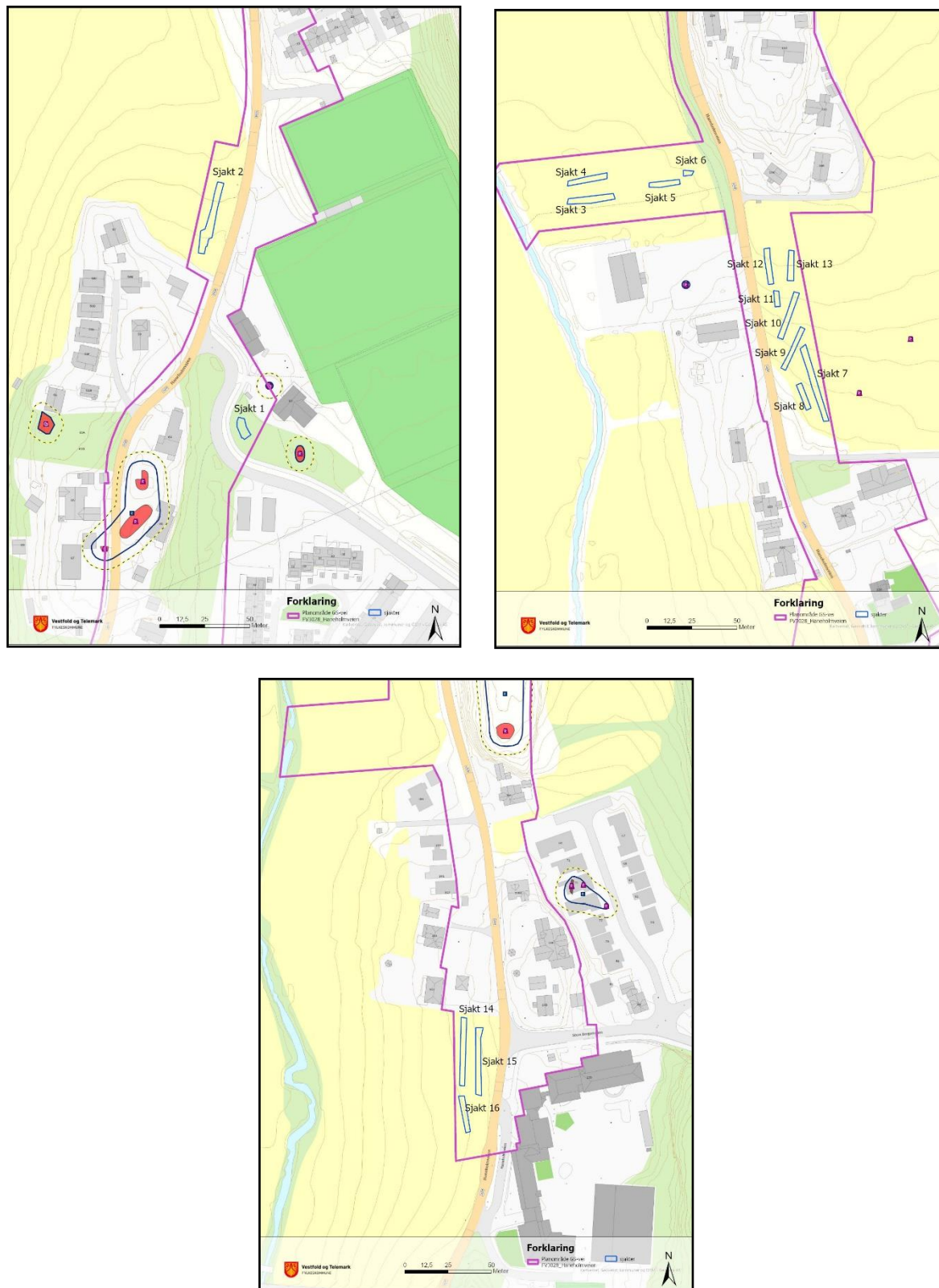
Totalt ble det gravd 3 prøvestikk (fig.9) i forbindelse med denne undersøkelsen, alle var negative.

Figur 9. Kartet viser prøvestikkenes plassering i planområdet.

5.1.3. Maskinell sjakting

I alt ble det gravd 16 sjakter, alle var negative. Sjaktenes plassering vises i figurene under.

Figur 10. Oversiktskart over sjakter.

6. Resultater og tolkninger

6.1. Automatisk fredete kulturminner

Det er ikke registrert nye automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet.

Fra før var det registrert 3 automatisk fredete kulturminnelokaliteter som ligger innenfor planområdet. Det dreier seg om 2 gravfelt (ID 49419 og ID 49448), og et bergkunstfelt (ID 62534-1).

I tillegg ble 1 automatisk fredet kulturminnelokalitet som ligger like utenfor plangrensen kontrollregistrert. Det dreier seg om et gravfelt (ID 29836).

6.1.1. ID 49448- Gravfelt

Gravfelt ID 49448 ble kontrollregistrert. For beskrivelse se kapittel 3.2. Beskrivelse og kartfesting stemte med det som var registrert i kulturminnedatabasen Askeladden. Ingen endringer gjort.

Figur 11. Grav ID 49448-1. Sett mot N

Figur 12 Grav ID 49448-2. Sett mot Ø.

6.1.2. ID 49419– Gravfelt

Gravfelt ID 49419 ble kontrollregistrert. For beskrivelse se kapittel 3.2. Beskrivelse og kartfesting stemte med det som var registrert i kulturminnedatabasen Askeladden. Ingen endringer gjort.

Figur 13. Grav ID ID 49419-1. Sett mot SØ

Figur 14. grav ID ID 49419-2. Sett mot ØSØ.

Figur 12. Grav ID 49419-3. Sett mot S.

6.1.3. ID 62534-1- Bergkunstfelt

Bergkunstfelt med minst 42 skågroper (ID 62534-1) ble kontrollregistrert. For beskrivelse se kapittel 3.2. Fra før lå kartfestingen inne som et punkt hvor det angivelig under grusen er skålgroper. Ut fra tidligere beskrivelser er feltet minst 6 meter i diameter. Kartfestingen har som følge av kontrollregistreringen fått utvidet geometrei og beskrivelse i Askeladden. Bergkunstfeltet ligger under gruset gårdsplass og enkelte steder ser det ut som deler av bergflaten stikker opp. Det har tidligere vært satt opp steiner i en liten rundkjøring på plassen som hindret kjøring på bergkunstfeltet. Disse steinene er nå fjernet, noe som medfører økt risiko for at bergkunstlokaliteten kan skades.

Figur 15. Gårdsplassen ved Virik Idrettsplass oktober 2023. Det som sannsynligvis er bergflate stikker stedvis opp av grusen.

Figur 16. Til venstre: Skålgropfeltets beliggenhet i planområdet med ny geometri. Til høyre: På gammelt flyfoto ses berget med skålgropene og den gamle grusveien inn til klubbhuset.

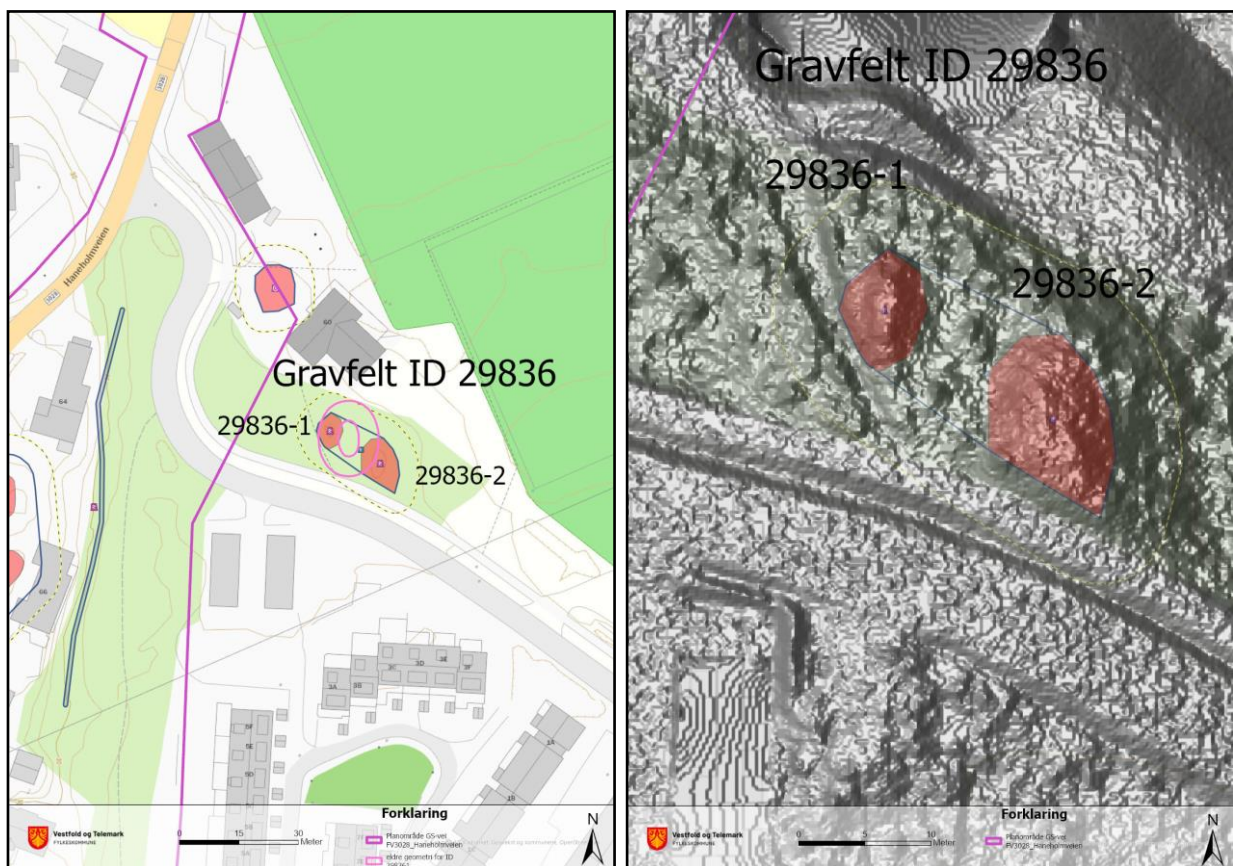

Figur 17. Bilder av skålgropene hentet fra Askeladden. Bildene er lagt til av Kulturhistorisk museum med merknad: Ukjent fotograf og registrering. Kan være fra 1964, 1972 eller 1976.

6.1.4. ID 29836- Gravfelt

Like utenfor planområdet ved Virik Idrettsplass var det tidligere registrert et gravfelt (ID 29836) med angivelig 3 gravhauger. Kun en av dem ble gjenfunnet i 2007. Gravfeltet ble kontrollregistrert da det ligger tett inntil plangrensen og har fått oppdatert geometri i Askeladden. Sikringssonen til gravfeltet ligger nå kun 11-12 meter SSØ for plangrensen.

Gravhaug 29836-1 og deler av 29836-2 ble gjenfunnet. Begge gravene er forstyrret av eldre gangsti og nyere fortau/vei. Grav 29836-3 er trolig borte som følge av veiutbygging. Se kapittel 3.2 for tidligere beskrivelser.

Figur 18. Kart som viser gravfelt ID 29836.

Figur 19. Grav ID 29836-1 med Grav ID 29836-2 i bakgrunnen. Veien til høyre i bilde. Sett mot SØ.

Figur 20. Gravhaug ID

6.2. Andre kulturminner

Det er registrert 6 andre kulturminner innenfor planområdet. det dreier seg om 1 steinsetning med uavklart fredningsstatus. Steinsetningen er kontrollregistrert og har fått ny geometri og beskrivelser i Askeladden. Steinsetningen beskrives i kap 6.2.1.

Det er i tillegg registrert 5 nyere tids kulturminnelokaliteter innenfor planområdet. Det dreier seg om 2 steingjerder (ID 303806-0, ID 303807-0) og 3 rydningsrøyser (ID 303808-0, ID 303809-0 og ID 303810-0). De nyere tids kulturminnene beskrives i kapittel 6.2.2. Nyere tids kulturminner er ikke automatisk fredet.

6.2.1. ID 91446-1 – Steinsetning

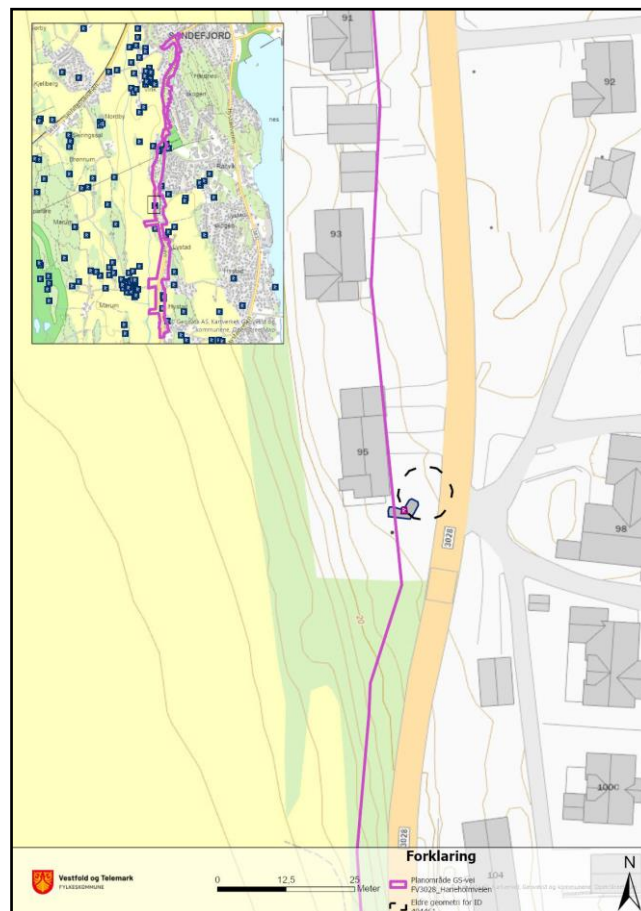
Steinsetning ID 91446-1 ble kontrollregistrert. For beskrivelse se kapittel 3.2. Steinsetningen har på bakgrunn av kontrollregistreringen fått ny beskrivelse og geometri i Askeladden.

Steinsetningen består av 3 store jordfaste steiner beliggende i en hage. Angivelig skal det ha stått 9 steiner i en uregelmessig sirkelform, noe som også ses på eldre flyfoto. Det er uvisst hvilken funksjon steinene representerer og den ansees i stor grad som fjernet i forbindelse med boligbygging.

Fredingsstatus er endret fra uavklart til ikke fredet.

Figur 21. Steinsetning ID 91446-1. Sett mot NV.

Figur 22. Steinsetning ID 91446-1 med ny og eldre geomaetri markert.

Figur 23. Kart som viser steinsetningen på flyfoto før og etter bygging av enebolig.

6.2.2. Nyere tids kulturminner

Det er registrert 5 nyere tids kulturminnelokaliteter innenfor planområdet. Det dreier seg om 2 steingjerder (ID 303806-0, ID 303807-0) og 3 rydningsrøys (ID 303808-0, ID 303809-0 og ID 303810-0). De nyere tids kulturminne presenteres kort i tabellen under. For kulturminnernes beliggenhet i planområde se kart i kapittel 1.2. Nyere tids kulturminner er ikke automatisk fredet.

Kulturminnetype	Askeladden ID	Beskrivelse
Steingjerde	ID 303806-0	<i>Steingjerdet er 1 meter bred, 0,5 meter høy og er bygget av bruddstein og rundkamp. Steinene er hovedsakelig 0,4-0,6 meter i diameter, men det er også større stein på 1 meter i diameter. Det vokser mose på steinene.</i>
Steingjerde	ID 303807-0	<i>Steingjerdet er bygget av bruddstein og er opptil 1 meter høyt. Stedvis bare en steinstreng.</i>
Rydningsrøys	ID 303808-0	<i>Rund rydningsrøys. Bygget av runde steiner opptil 50 cm i diameter. Røysen er 40 cm høy. Det er noe mose på de underliggende steinene,</i>
Rydningsrøys	ID 303809-0	<i>Oval-rektangulær rydningsrøys. Den har ujevn form og det ligger flere steiner i området. Hovedsakelig bygget av stein mellom 20-40 cm i diameter, men også enkelte større blokker på 80 cm i diameter. De underliggende steinene er delvis dekket av mose</i>
Rydningsrøys	ID 303810-0	<i>Oval rydningsrøys, Bygget av steiner mellom 10-30 cm i diameter.</i>

Figur 24. Steingjerde ID 303806-0. Sett mot SV.

Figur 25. Steingjerde ID 303807-0. Sett mot NV.

Figur 26. Rydningsrøys ID ID 303808-0. Sett mot N.

Figur 27. Rydningsrøys ID ID 303809-0. Sett mot N.

Figur 28. Rydningsrøys ID ID 303810-0. Sett mot VSV.

7. Konklusjon

Det var fra før registrert 2 automatisk fredede kulturminnelokaliteter innenfor planområdet i form av gravfelt (ID 49419 og ID 494481). Gravfeltene har nylig blitt kontrollregistrert og hadde tilfredsstillende geometri og beskrivelser i Askeladden.

Det var fra før registrert en automatisk fredet kulturminnelokalitet i form av et bergkunstfelt med skålgroper (ID 62534-1) innenfor planområdet. Området har blitt kontrollregistrert og har på bakgrunn av undersøkelsene fått ny utvidet geometri i Askeladden

Det er tidligere registrert en kulturminnelokalitet i form av en steinsetting (ID 49446-1) innenfor planområdet. Steinsetningen hadde før de arkeologiske registreringene, uavklart fredningsstatus. Steinsettingen er kontrollregistrert og har fått endret status til ikke fredet.

Det er tidligere registrert en kokegroplokalitet (ID 91446-1) innenfor planområdet. Lokaliteten ble i år 2000 undersøkt ved arkeologiske utgravninger og området er ikke fredet.

Det er i tillegg registrert 5 nyere tids kulturminnelokaliteter innenfor planområdet. Det dreier seg om 2 steingjerder (ID 303806-0, ID 303807-0) og 3 rydningsrøyser (ID 303808-0, ID 303809-0 og ID 303810-0). Nyere tids kulturminner er ikke automatisk fredet.

Like utenfor planområdet ved Virik Idrettsplass var det tidligere registrert et gravfelt (ID 29836). Gravfeltet ble kontrollregistrert da det ligger tett inntil plangrensen og har fått oppdatert geometri i Askeladden.

8. Vedlegg

8.1. Figurliste

Figur 1. Kart (1 av 3) som viser alle kulturminner innenfor planområdet.....	6
Figur 2. Kart (2 av 3) som viser alle kulturminner innenfor planområdet.....	7
Figur 3. Kart (3 av 3) som viser alle kulturminner innenfor planområdet.....	8
Figur 4. Maskinfører Geir Olsen under oppstart av sjakting ved Virik Idrettsplass.....	9
Figur 5. Planområdets plassering i Vestfold og Telemark fylke (lite kart) og i Sandefjord kommune (stort kart).	10
Figur 6. Planområdet og omegn.	11
Figur 7. Oversiktskart over landskapet i planområdet.	12
Figur 8. Kart som viser tidligere registrerte kulturminner innenfor planområdet.....	15
Figur 9. Kartet viser prøvestikkens plassering i planområdet.	19
Figur 10. Oversiktskart over sjakter.....	20
Figur 11. Grav ID 49448-1. Sett mot N	21
Figur 12 Grav ID 49448-2. Sett mot Ø.	22
Figur 13. Grav ID ID 49419-1. Sett mot SØ	22
Figur 14. grav ID ID 49419-2. Sett mot ØSØ.	23
Figur 15. Gårdsplassen ved Virik Idrettsplass oktober 2023. Det som sannsynligvis er bergflate stikker stedvis opp av grusen.	24
Figur 16. Til venstre: Skålgropfeltets beliggenhet i planområdet med ny geometri. Til høyre: På gammelt flyfoto ses berget med skålgrope	
Figur 19. Grav ID 29836-1 med Grav ID 29836-2 i bakgrunnen. Veien til høyre i bilde. Sett mot SØ.	27
Figur 20. Gravhaug ID	27
Figur 21. Steinsetning ID 91446-1. Sett mot NV.....	28
Figur 22. Steinsetning ID 91446-1 med ny og eldre geomaetri markert.	29
Figur 23. Kart som viser steinsetningen på flyfoto før og etter bygging av enebolig.	29
Figur 24. Steingjerde ID 303806-0. Sett mot SV.	30
Figur 25. Steingjerde ID 303807-0. Sett mot NV.	31
Figur 26. Rydningsrøys ID ID 303808-0. Sett mot N.	31
Figur 27. Rydningsrøys ID ID 303809-0. Sett mot N.	32
Figur 28. Rydningsrøys ID ID 303810-0. Sett mot VSV.	32
ne og den gamle grusveien inn til klubbhuset.	25
Figur 17. Bilder av skålgropene hentet fra Askeladden. Bildene er lagt til av Kulturhistorisk museum med merknad: Ukjent fotograf og registrering. Kan være fra 1964, 1972 eller 1976.....	25
Figur 18. Kart som viser gravfelt ID 29836.	26

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

Vestfold og Telemark fylkeskommune
vtfk.no

Postadresse: Postboks 2844, 3702 Skien

Besøksadresser: Fylkesbakken 10, Skien / Svend Foynsgate 9, Tønsberg

Kontakt: 35 91 70 00 / post@vtfk.no